herpy

AGAMER

Leiolepis triploida

Leiolepis triploida är en markbunden, dagaktiv agam från Malackahalvön där alla djur är honor. Arten har tre kromosomuppsättningar och förökar sig genom jungfrufödsel: äggen utvecklas utan hane, och ungarna är genetiska kopior av modern. Den är stor och mycket långsvansad, gräver hålor och kräver ett torrt terrarium med djupt substrat, kraftig värme och UVB.

Familj: Agamidae Engelska: Thai Butterfly Lizard Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**30-45 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**8-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Savann**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**120 × 60 × 50 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**26-35 °C**
Värmeplats	**35-37 °C**
Temperatur, natt	**20-25 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter och växter**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-3 ägg**
Inkubation	**55-100 dagar** vid 27-33 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Kunskapsbrist (DD)**

Om arten

Leiolepis triploida är en stor, smal agam med mycket lång svans. Kroppslängden från nos till kloak är 10-15 cm, och svansen är drygt dubbelt så lång som kroppen, upp till 30 cm. Den totala längden blir därmed omkring 30-45 cm.

Ryggen har tre ljusa, obrutna längsgående ränder, där den mittersta alltid är blekast. Mellan randerna sitter bleka, ögonliknande fläckar tätt ihop, och deras mörka kanter bildar ett nät av månghörniga maskor. Hals och flanker saknar de kontrastfärgade tvärband som *Leiolepis belliana* har; i stället finns bara otydliga tvärränder eller prickar i svavelgult till orangegult. Buktfjällen är mindre än hos *L. belliana*.

Alla djur är honor. Arten är triploid, med tre kromosomuppsättningar (3n = 54) i stället för två, och förökar sig genom jungfrufödsel utan att en hane deltar. Den har uppstått genom korsning mellan andra arter i släktet, och ursprunget är sammansatt. Mitokondrie-DNA, som bara ärvs från modern, pekar på den diploida honarten *Leiolepis boehmei* som moderart, och den härstammar själv från *Leiolepis guttata* på mödernet. Analyser av flera gener visar att alla släktets fyra honarter har uppstått genom upprepade korsningar mellan *L. guttata* och *Leiolepis reevesii*. Vid beskrivningen 1971 räknades arten som en avläggare till *L. belliana*. Artnamnet syftar på de tre kromosomuppsättningarna.

Fruktsamheten är begränsad: bara omkring 30 % av de vuxna honorna är fertila. Djuret är skyggt och flyr ner i hålan vid störning.

Utbredning och livsmiljö

Leiolepis triploida lever på Malackahalvön: i södra Thailand, bland annat i Songkhla, och i norra Västmalaysia, bland annat i Kedah, Perlis och Perak, med enstaka fynd längre söderut. Typlokalen ligger i gränsområdet mellan Thailand och Malaysia.

> **Naturlig utbredning:** Thailand och Malaysia.

LIVSMILJÖ

Livsmiljön är nästan inte beskriven. *Leiolepis triploida* är dagaktiv och markbunden och gräver hålor som släktets andra arter, som är starkt specialiserade på ett liv både över och under jord. Den nära besläktade honarten *Leiolepis boehmei* lever i samma område i södra Thailand. I Thailand lever släktets arter i öppna, sandiga områden på platt mark, och en liknande livsmiljö är sannolik. Klimatet på Malackahalvön är tropiskt och varmt hela året.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Leiolepis triploida*. Skötseln bygger därför på *Leiolepis belliana*, den bäst kända arten i släktet. Arten är stor och mycket långsvansad, så terrariet måste vara rymligt.

Ett djur behöver ett terrarium på minst 120 × 60 × 50 cm (längd × bredd × höjd). Golvytan är viktigast, men höjden ska rymma ett djupt substrat.

Substratet ska vara minst 20 cm djupt och bestå av en blandning av sand och gödningsfri trädgårdsjord så att hålorna håller. Det nedersta lagret är svagt fuktigt, resten torrt. Lägg platta stenar, kork och rötter så att djuret har solplatser och gömslen, och fäst dem så att de inte kan underminera och välta. Ventilationen ska vara god, och locket ska gå att låsa, eftersom djuren är snabba och skygga.

TEMPERATUR

Solplatsen ska ha en yttemperatur på 35-37 °C. Luften i den varma änden är 30-35 °C, och den svala änden är 26-29 °C. På natten sjunker temperaturen till 20-25 °C.

Djuret ska alltid kunna söka sig bort från värmen, ner i substratet eller in i ett gömställe. Använd halogenspotlights eller keramiska värmeelement med galler framför och en termostat. Mät med digitala termometrar och en infraröd termometer, och kontrollera solplatsen regelbundet. Ett djur som hela tiden söker skydd från värmen har det för varmt, och ett djur som inte solar sig har det för kallt.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 30-50 %, och terrariet ska vara torrt. Det nedersta lagret av substratet hålls svagt fuktigt så att hålorna inte rasar, men ytan får inte vara våt, eftersom det ger mögel. Djuret ska ha en skål med färskt vatten, som fylls dagligen. Om arten behöver högre luftfuktighet är inte dokumenterat.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och solar sig på öppen mark, så den behöver kraftigt ljus och UVB. Använd ett lysrör eller en LED på 6.500 K över hela terrariet och ett T5 HO UVB-rör på 10-12 % över solplatsen. Ferguson-zonen är inte fastställd för släktet; zon 3 passar för en ödla som solar sig på öppen mark. Kontrollera avståndet med en UV-mätare, och byt rören enligt tillverkarens anvisning. Ljuset ska vara tänt 10-12 timmar om dagen.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Kosten är inte undersökt för *Leiolepis triploida*. Släktets arter äter både växter och insekter, och hos flera av dem utgör växterna huvuddelen. Erbjud varje dag mörkgröna blad som maskros, kålblad och senapsgrönt samt blommor, och ge syrsor, kackerlackor och gräshoppor. Frukt ges bara lite.

Ungar och vuxna matas varje dag. Pudra fodret med kalk vid varje utfodring och med ett multivitamin med D3 en gång i veckan. Variera fodret.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Djuret är skyggt och snabbt och flyr ner i en håla när något rör sig. Det tål hantering dåligt.

Eftersom alla djur är honor finns ingen risk för strider mellan hanar. Om flera djur kan hållas tillsammans i ett stort terrarium är inte dokumenterat, och ett enstaka djur är det säkra valet. Ge gott om solplatser och gömslen, och sätt nya djur i karantän.

Läs mer: Karantän och hygien

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Det finns inga hanar. Ålder och storlek vid könsmognad är inte dokumenterade. Honan ska vara fullvuxen och i god hull innan hon lägger ägg, eftersom äggläggningen tar på hennes kalk och krafter.

PARNING

Parning förekommer inte. *Leiolepis triploida* förökar sig genom jungfrufödsel: en hona lägger ägg utan att ha varit tillsammans med en hane, och ungarna är genetiskt identiska med henne. Håll henne inte tillsammans med hanar av andra *Leiolepis*-arter. Honarter i släktet kan para sig med hanar av besläktade arter, och avkomman kan då få ytterligare en kromosomuppsättning och bli steril.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Kullen är liten, 1-3 ägg; siffran bygger på få djur och på den likaledes triploida *Leiolepis guentherpetersi*. Många honor är sterila, så det är normalt att en hona inte lägger ägg. Ge honan möjlighet att gräva en håla i djupt, svagt fuktigt substrat i terrariets varma ände. En hona utan lämplig plats kan hålla inne äggen, och det är livsfarligt.

INKUBATION

Inkubationen är inte beskriven för arten. Hos *Leiolepis reevesii* kläcks äggen efter omkring 70 dagar vid 30 °C, efter 55 dagar vid 33 °C och först efter omkring 100 dagar vid 27 °C, och temperaturen bestämmer inte könet. 30 °C är därför en bra utgångspunkt. Gräv försiktigt upp äggen utan att vända dem, och lägg dem i fuktad vermikulit i en sluten box i en kläckmaskin med termostat.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är alla honor och flyttas till ett eget terrarium med djupt substrat och många gömslen. Mata dem dagligen med fint skuren grönsak och små insekter, pudra med kalk och ge UVB. Ungar växer snabbt, och för lite kalk och UVB ger benskörhet.

Hälsa och vanliga misstag

Hos den likaledes triploida *Leiolepis guentherpetersi* dör fler djur i terrariet än hos de könsliga arterna under likadana förhållanden, och detsamma kan gälla *L. triploida*. Arten kräver därför extra omsorg. Håll särskilt utkik efter:

- Benskörhet (metabolisk skelettsjukdom) vid för lite UVB och kalk.
- Äggläggningsproblem. Även om många honor är sterila kan en fertil hona bilda ägg; ge alltid djupt, fuktigt grävsubstrat.
- Parasiter hos importerade djur. Låt undersöka ett träckprov under karantänen.
- Tarmstopp om djuret sväljer stora mängder lös sand.
- Mögel och hudproblem vid för vått substrat.

Kontakta en veterinär vid slöhet, viktnedgång, aptitlöshet eller problem med hudömsningen.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.